

جایگاه قرآن کریم در کلام امام علی(ع)

امام علی(ع) در سخنان خود قرآن کریم را رفع کننده مشکلات و مصائب و شفاعت بزرگترین دردهای بشری یعنی کفر، نفاق، بیراهه رفتن و گمراهی برشمرده اند؛ از منظر امام علی(ع)، قرآن بهترین شفای درد نفاق و دورویی است که بزرگترین درد انسان در هر عصر و زمانی است.

امام علی(ع) در سخنان خود قرآن کریم را رفع کننده مشکلات و مصائب و شفاعت بزرگترین دردهای بشری یعنی کفر، نفاق، بیراهه رفتن و گمراهی برشمرده اند؛ از منظر امام علی(ع)، قرآن بهترین شفای درد نفاق و دورویی است که بزرگترین درد انسان در هر عصر و زمانی است.

حجت الاسلام و المسلمین محمدرضا مصطفی پور، عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت معلم، در گفت و گو با خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا)، اظهار کرد: حضرت امیرالمؤمنین(ع) در شب جمعه روز 13 رجب سال سیام عام الفیل در خانه کعبه متولد شدند و داستان ولادت آن حضرت در داخل خانه کعبه، علاوه بر منابع شیعه، از طریق اهل سنت نیز تصریح شده است.

علی(ع)؛ هم نام خدا

وی افزود: این افتخار انحصاراً متعلق به حضرت علی(ع) است؛ چرا که نه پیش از ایشان و نه پس از ایشان، کسی در «بیت الله» قدم به عرصه گیتی نگذاشت. مادر حضرت امیر(ع) پس از تولد فرزند، او را «حیدره» نامید؛ اما منادی ندا در داد که نامش را علی(ع) بگذارید که این نام، از نام «علی اعلی» که نام خداست، برگرفته شده است.

عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت معلم القاب حضرت امیر(ع) را بیانگر گوشه ای از شخصیت بزرگوار آن حضرت دانست و در توضیح برخی از آن القاب گفت: از جمله مشهورترین القاب آن حضرت(ع)، «امیرالمؤمنین» به معنای فرمانروای اهل ایمان است.

خالی از شرک و مملو از علم و ایمان

حجت الاسلام مصطفی پور «انزع البطین» را از دیگر القاب حضرت امیرالمؤمنین(ع) برشمرد و گفت: معنای ظاهری این کلمه به معنای شخص بزرگ شکم و شخصی است که موی سرش از دوجانب پیشانی اش ریخته باشد؛ اما معنای درست و حقیقی این کلام در حق علی بن ابی طالب(ع)، به معنای انسانی است که خالی از شرک بوده و قلب و دلش مملو از علم و ایمان است.

حضرت امام علی(ع) در خطبه 125 نهج البلاغه می فرماید: این قرآن نوشته ها و سطرهایی است که بین دو جلد قرار گرفته و خود سخن نمی گوید و احتیاج به بیانگری دارد که آن را بیان کند و مردان (اهل بیت) هستند که آن را بیان می کنند

وی در تشریح این مطلب افزود: «انزع» به معنای کسی است که شرک در وجود او راه پیدا نکرده و همه ما می دانیم که علی بن ابی طالب(ع) از آغاز کودکی در کنار پیغمبر اکرم(ص) پرورش پیدا کرد و اولین اجابت کننده دعوت حضرت رسول(ص) پس از بعثت ایشان بود؛ از سوی دیگر «بطین» نیز بدان معناست که آن حضرت(ع) مملو از علم و ایمان بوده است.

قائد العزّ المحجلین

این محقق و پژوهشگر در معرفی برخی دیگر از القاب حضرت علی(ع) خاطرنشان کرد: همچنین آن حضرت(ع) را وصی، وارث، ابوتراب، یعسوب المؤمنین (رئیس و پیشرو همه مؤمنین) و قائد العزّ المحجلین نیز ملقب کرده اند. ایشان را قائد العزّ المحجلین از آن جهت گفته اند که زیبایی و سفیدی پیشانی اش مشهود بود؛ گفته اند که صورت و دست و پای انسان های دائم الوضوء در روز قیامت سفید و نورانی است و امام(ع) را از این جهت، قائد العزّ المحجلین خوانده اند.

قرآن در کلام علی(ع)

حجت الاسلام مصطفی پور درباره جایگاه قرآن کریم در کلام امام علی(ع) گفت: آن حضرت(ع) مطالب فراوانی در ارتباط با قرآن دارند و از جمله آنها این است که قرآن کتابی برای هدایت انسان هاست و نیازمند مفسر و مترجم است. ایشان در خطبه 125 نهج البلاغه می فرمایند: «و هذا القرآن انما هو خط مستور بین الدفتین، لاینطق بلسان و لابد له من ترجمان و انما ینطق عنه الرجال»؛ این قرآن نوشته ها و سطرهایی است که بین دو جلد قرار گرفته و خود سخن نمی گوید و احتیاج به بیانگری دارد که آن را بیان کند و

مردان (اهل بیت(ع) هستند که آن را بیان می‌کنند.

وی ادامه داد: همچنین آن حضرت(ع) در خطبه 158 می‌فرماید: «ذلك القرآن فاستنطقوه و لن ينطق و لكن اخبركم عنه، الا ان فيه علم ما ياتى و الحديث عن الماضى، و دواء دائكم، و نظم ما بينكم؛ قرآن را به سخن در آورید، لیکن بدانید که قرآن با شما سخن نمی‌گوید و من هستم که از آن برای شما خبر می‌دهم؛ در قرآن علم آینده و سخن گذشته آمده و دواى دردهای شما و سامان‌بخش زندگى شماست».

شاگرد آیت‌الله‌العظمی جوادى آملى در بخش دیگری از سخنان خود بیان کرد: امام(ع) در خطبه 176 نیز نکات بسیار جالبی دارد و می‌فرماید: «واعلموا ان هذا القرآن هو الناصح الذی لا یغش و الهادی الذی لا یضل و المحدث الذی لا یكذب و ما جالس هذا القرآن احد الا قام عنه بزیاده او نقصان زیاده فی هدی او نقصان فی عمی؛ بدانید این قرآن خیرخواهی است که هیچ‌گاه خیانت نمی‌کند، راهنمایی‌کننده‌ای است که هرگز گمراه نمی‌نماید، سخن‌گویی است که هرگز دروغ نمی‌گوید، (با قرآن همنشین شوید)؛ چراکه هرکه با قرآن همنشین شد، از کنار او برنخاست، مگر به هدایت او افزوده و از کوری و کوردلی او کم شد».

وی ادامه داد: امام(ع) در ادامه بیانات خود تأکید می‌کنند که انسانی که به قرآن توجه کند، هیچ‌گاه گرفتار فقر و فاقه نخواهد شد و قبل از رجوع به قرآن نیز بی‌نیاز نخواهد بود؛ برای دردهای خود از قرآن استشفاء کنید و برای مشکلات و مصیبت‌ها از قرآن استعانت کنید؛ چراکه در قرآن شفای بزرگترین دردها وجود دارد و آن دردها کفر، نفاق و دورویی، بیراهه‌رفتن و گمراهی است: «و اعلموا انه ليس على أحد بعد القرآن من فاقة، و لا لأحد قبل القرآن من غنى، فاستشفوه من أدوائكم و استعينوا به على لأوائكم فان فيه شفاء من اكبر الداء و هو الكفر والنفاق و الغى و الضلال».

حجت‌الاسلام مصطفی‌پور در تشریح این مطلب خاطرنشان کرد: از منظر امام علی(ع) قرآن کتابی است که اگر انسان برای درمان درد کفر بدان مراجعه کند، درمان می‌شود؛ قرآن بهترین شفای درد نفاق و دورویی است که بزرگترین درد انسان در هر عصر و زمانی است، همچنین قرآن شفای درد بیراهی و گمراهی است و از همین روست که امام(ع) برای مردم از قرآن می‌گوید، قرآن را برایشان تفسیر می‌کند، تعالیم آن را در اختیارشان قرار می‌دهد و مواعظ عالیّه آن را برای مردم بیان می‌کند.

ایشان را قائد العزّ المحجلین از آن جهت گفته‌اند که زیبایی و سفیدی پیشانی‌اش مشهود بود؛ گفته‌اند که صورت و دست و پای انسان‌های دائم الوضوء در روز قیامت سفید و نورانی است و امام(ع) را از این جهت، قائد العزّ المحجلین خوانده‌اند

این محقق و پژوهشگر در ادامه سخنان خود به ذکر نمونه‌هایی چند از جایگاه والای قرآن در کلام حضرت امیر(ع) پرداخت و گفت: از جمله خطبه 221 آن حضرت تفسیر آیات سوره مبارکه تکه‌اثر است که حضرت در ضمن آن به بیان مفصل مطالب دقیق اخلاقی، عرفانی و انسانی پرداخته است؛ حضرت(ع) در آنجا تصریح می‌کند که شما به جای عبرت گرفتن از گذشتگان به سراغ قبور آنان رفته و به آنان تفاخر می‌کنید!

وی در ذکر نمونه دیگری از تجلی قرآن در کلام امام علی(ع) عنوان کرد: همچنین امام(ع) در خطبه 222 هنگام تلاوت آیه شریفه «رجالٌ لا تلهيهم تجارةٌ ولا بيعٌ عن ذكر الله؛ مردانی که نه تجارت و نه داد و ستدی آنان را از یاد خدا باز نمی‌دارد»(نور/37)، به مناسبت این آیه به تفصیل درباره ذکر و یاد خدا، آثار ذکر خدا و تأثیر آن در جلای قلب انسان و تأثیر ذکر در نیل انسان به کمال و تعالی سخن می‌گوید.

شاگرد آیت‌الله‌العظمی جوادى آملى اضافه کرد: در خطبه 123 نیز وقتی آیه شریفه «يا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا عَزَاكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيم؛ ای انسان! چه چیز تو را در باره پروردگار بزرگوارت مغرور ساخته»(انفطار/6) را تلاوت می‌کند، در ارتباط با این آیه نیز مواعظ مفصلی را بیان فرموده که گویای عمق توجه آن حضرت نسبت به قرآن کریم است.

عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت معلم در پایان سخنان خود اظهار کرد: حضرت امیرالمؤمنین(ع) در کلام خود قرآن را چاره نجات انسان در دنیا و آخرت معرفی کرده و حتی در آخرین وصیت خود نیز مسلمین را به قرآن توصیه و آن را کارگشای مشکلات آنان برشمرده‌اند.